

NAPREJ.

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 20 " " "
za čet. " 1 " 75 " " "

po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 60 " " "
za čet. " 2 " 5 " " "

Rokopisi se ne vračujejo.

Oznani
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 " " " dvakrat,
10 " " " trikrat
natisne, večje črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štampelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 23.

Ta list izhaja vsak vtorek in petek.

Tečaj I.

Oznani.

Ker bode prvo četrtletje kmalo pri kraji, va-
bimo čestite bralce, ki so si naš list naročili samo za
 $\frac{1}{4}$ leta, in druge domorodce, naj se blagovolijo dalje
naročiti.

„Naprej“ veljá za Ljubljano:

za $\frac{1}{4}$ leta 1 gl. 75 kr.

„ $\frac{1}{2}$ „ 3 „ 20 „

„ 9 mesecev 4 „ 90 „

po pošti:

za $\frac{1}{4}$ leta 2 gl. 5 kr.

„ $\frac{1}{2}$ „ 3 „ 60 „

„ 9 mesecev 5 „ 60 „

Tiste gg. naročnike, ki niso plačali vse četrtletne
naročnine, prosimo, da blagovolijo doplačati, ko se
bodo zopet naročali.

Tistim gg. dopisnikom, ki so nam poslali več
sestavke, dajemo na znanje, da se njihovi spisi na-
tisnejo, brž ko mine deželni zbor. Vredništvo.

Ljubljanski deželni zbor.

17. marca (28. seja.) Zadnje seje zapisnik se je prebral
in potrdil. G. prvosednik je oznanil, da je dr. Bleiweis po-
dal zbornici nasvet, ki je imel 16 podpisov: „1) naj bi gleda-
lišče ne bilo več deželno; 2) kar je prihodkov iz reduata in
obéh hiš, ki imati št. 136 in 137, naj bi šlo v deželni zaklad;
3) deželni odbor naj bi se pogodil z mestno srenjo in s
tistimi, ki imajo predeljene sedeže (lože).“ Ta nasvet se je
predal novčnemu odboru, in pride v enej prihodnjih sej na
vrsto. Potem je g. baron Apfaltern bral §. 13., ki je dobil
nove besede. Potrdilo je glasovanje. Obveljali so tudi §§.: 14.,
15. in 16.; §. 17. govori: vsi tisti, ki se po srenjskem volil-
nem redu morejo voliti, ako od svojega posestva plačujejo vsaj
po 100 gld. a. vr. davka, ali če od obrtnosti ali dohodkov
dajó vsaj po 200 gld. davka brez priklada, smejo biti udje
srenjskega odbora, če tudi niso izvoljeni, toda se ne štejejo
med prave odbornike. Vojaki, če služijo še cesarja, in ženske
morajo namestu sebe izvoliti pooblaščenca, vsi drugi ga pa

le morejo. Pooblaščenec mora biti avstrijski državljan, toda
mu ne smé vstopa v odbor vpirati nič, kar je povedanega v
§§.: 3., 10. in 11. srenjskega volilnega reda. Pooblaščenec
more samo namestu enega biti v odboru, tudi ne sme uže
sam biti poprej izvoljen. G. Derbič je govoril, da ni treba
postavljati neizvoljenih glasovalcev; g. Dežman pak je
vprašal, zakaj deželni odbor ni ostal pri tem, kar je bila na-
svetovala vlada, in vzlasti zakaj je postavil drugačen davek
za merilo te stvari? G. baron Apfaltern je odgovoril,
da se za to ni ukrenilo, naj bi odločil deseti del pravih dav-
kov, ker bi potem bilo v majhnih srenjah preveč neizvoljenih
glasovalcev, in da se je davek od obrtnosti in pridobitkov veči
ukrenil zató, ker bi se tudi tukaj lahko zgodilo kaj tacega.
Začél se je razgovor, v katerem so se glasili gg.: cesarski na-
mestnik baron Schloissnigg, Kromer in Brolih. Za
tem je nasvetoval baron Apfaltern, da bi se v §. 17. iz-
pustile besede: „ženske, mladolétniki in tisti, ki imajo skrbnike,
naj volijo pooblaščenca.“ Odobrilo je glasovanje. §. 18. go-
vori: ako v srenjski odbor izvolijo tacega, ki ima sam pra-
vico va-nj stopiti, ali če izvolijo njegovega pooblaščenca, po-
tem naj prime ali volitev, ali naj pa stopi v odbor po svojej
pravici; §. 19. pak: srenjski odbor voli izmed sebe župana
in srenjske svétnike, kar je obširnejše povedano v srenjskem
volilnem redu. Srenjski svétniki se vrsté po tem, kolikor glasov
je imel kateri; ako bi imela dva enóliko glasov, pošljè razso-
di srečkanje (los). Tako uvrščeni morajo nadomestovati žu-
pana, ako bi ne mogel v sejo. — Glasovanje potrdi oboje.
§. 20. pravi: kdor je izvoljen po zakonu, in da tudi ima sam
pravico voliti, mora biti odbornik, zaménik (ersatzmann) ali
župan, če je izvoljen za to. Volitvi se morejo ustaviti samo:
1) duhovni in javni učitelji; 2) dvorni, državni, deželni in
javni uradniki pri blagajnicah, ako so še v službi; 3) ljudjé,
ki imajo nad 60 let; 4) tisti, kateri so uže enkrat bili izvoljeni,
pa da so v odboru do konca ostali; 5) komur brani slabo
zdravje, ali kaka telesna hromota; 6) ljudjé, ki so malokdaj
domá; 7) tisti, ki smejo brez volitve stopiti v odbor. Vsi
drugi, ako bi se branili volitve, morajo plačati v srenjko bla-
gajnico globo (denarno kazen), ktero jim odloči deželni odbor;
ali nad 100 gld. globe ne more biti. G. Kromer je sveto-
val, naj bi se pre naredil 7. oddelek tako-le: „tisti po §. 9. in
11., ki so vstopili brez glasovanja.“ Glasovanje potrdi. Začél
se je razgovor, ima-li deželni odbor ali politični urad odločiti,
koliko se mora plačati globe? Glasili so se gg.: c. namestnik
baron Schloissnigg, Guttman, baron Apfaltern in
Kapele, ki je vprašal, ali mora v odbor stopiti tudi tak, ki
je plačal 100 gld. globe? G. baron Apfaltern je odgovoril,
naj to sama srenja razsodi. Obveljal je odborov nasvet. V
§. 21. je: odborniki se volijo za 3 leta, potem pa zopet lahko;

§. 23. govori: ako v teh trih letih umrje ali odstopi župan ali kak srenjski svétnik, mora odbor v 14. dnevih razglasiti drugo volitev; če pa umrje ali odstopi kak odbornik nekdanje niže srenje (§. 13. in 14.), naj pride na njegovo mesto zaménik; če umrje ali odstopi odbornik, kterege je volila vsa srenja, mora namestu njega priti zaménik, ki je imel za njim največ glasov v tistem volilstvu (wahlkörper), v katerem je bil izvoljen uni, ki je umrl ali odstopil. Kadar je enóliko glasov, razsodi srečkanje. Če se pa tako ne more dobiti nov odbornik, naj se razglasi druga volitev. §. 23. veli: če kak odbornik samo za nekaj časa ne more opravljati službe, naj se mu tudi po §. 22. dá zaménik. — Vse to je potrdilo glasovanje. — §. 24. pravi: Pričo poslanca od političnega urada in pred vsem odborom morajo župan in srenjski svétniki, predno prično službo, najstarejšemu odborniku v roko seči, in govoriti prisego, ki je priložena temu zakonu, da bodo zvesti in pokorni cesarju; da bodo delali po državnej in deželnej ustavi; da bodo po vesti izpolnjevali zakone (postave) in svoje dolžnosti. Začel se je razgovor, v katerem so se glasili gg.: baron Apfaltern, Kromer, Dežman in baron Schloissnigg, ali ostal je odborov nasvet, samo da se je pristavilo, kar je nasvetoval g. baron Apfaltern, da se namreč po besedah „najstarejšemu odborniku“ vtakne: „in ko bi se namerilo kaj tacega, kar govori §. 42. volilnega reda, pa županu ali njegovemu namestniku.“ Brala in potrdila se je prisega. §. 25. pravi: odbornik in zaménik dela zastonj; srenja naj sklene, ali se ima kaj, in koliko se ima za trud plačati iz srenjskega zaklada županu in svétnikom. Kar je pa kdo v tej službi plačal za srenjo iz svoje mošnje; to mu je povrniti iz srenjskega zaklada. §. 26. veli: Župan, svétnik, odbornik ali zamenik izgubi službo, če se pri-godi ali zvé kaj tacega, kar bi mu bilo iz početka branilo izvoljenemu biti, ali kar bi mu branilo po §§. 9. in 11. srenjskega volilnega reda; tudi če je njegov imetek prišel na boben, ali če se javno pobotava z upniki, ne more opravljati službe, dokler to traja. To jo bilo potrjeno. §. 27. govori: srenja ima svoja prava in tudi naročena opravila. Glasovanje potrdi. §. 28. govori: prava srenjska opravila so: 1) da skrbi za srenjski imetek in srenjske stvari; 2) da skrbi, da je osoba in imetek vsacemu brez nevarnosti; 3) da skrbi, naj se trdiijo ceste, potje, ulice, mostovi, in da bi se laže hodilo in vozilo po cestah in vodah, in da ima v oblasti poljskega čuvaja; 4) da skrbi kako se prodaja, in posebno pazi na mero in vago; 5) da skrbi za obéno zdravje; 6) da ima v redu posle in delavce; 7) da skrbi za pravno (lepo javno vedénje); 8) da sme dajati pisma, v kterih je privoljena ženitev in možitev; 9) da skrbi za uboge in srenjske dobrotne naprave; 10) da ima pod seboj zidovanje in kar se tiče ognja; brez njene privolitve se ne smé zidati; 11) da sme, kolikor dopušča zakon, vtikati se v zadeve srednjih učilnic, kterim daje srenja stroške, in v zadeve kmečkih učilnic; 12) da sme izvoliti može, da razsodijo prepire med srenjčani; 13) da sme po radovoljnjej javnej dražbi prodajati premekljivo blago, in radovoljno dajati v najem nepremekljivo blago. Glasovanje potrdi. — Naposled je nasvetoval g. Brolih, naj se vlada prosi, da neha sekvester, ki je na gozdu Ilovici na Gorenskem, in da bi se dal zakon o gozdnih pridržkih. Nasvet je bil podpiran. G. prvosednik je oznanil, da ta nasvet, ker je samostojen, pride na vrsto v enej prihodnjih sej.

18. marca. (29. seja.) Zadnje seje zapisnik se je prebral in potrdil. Poročevalec g. Ambrož je govoril o preudarjenih stroških za vojni leti 1863 in 1864, in za meseca november in december 1864. Poleg družega je djal: „to so naprave zadnjih desetih let, in molé iz Bahove zimske dobe, kakor

ledéne sveče, v ustavno živenje. (smeh). Želim, da bi pomladnje solnce ustavnega živjenja raztopilo vse te sveče (smeh).“ Ta načrt preudarjenih stroškov se je izročil novčnemu odboru. Potem je bil zopet na vrsti srenjski zakon. §. 29. govori: srenji naročena opravila so: 1) da na znanje daje zakone (postave) in uradne naredbe; 2) da pomaga političnim, novčnim in sodnjim uradnikom ter njihovim služabnikom, vzlasti, kadar je popisovanje vseh ljudi, vojaški nábor (rekrutba), vstanovitev (vkvartirovanje) in vojaška priprava; da pomaga tudi pri nepravih davkih; 3) v sodnjih zadevah a) da naredi zapisnik in pogodbe, za kterimi lahko pride eksekucija, ako želé kaj tacega tisti, med kterimi se je naredila kaka pogodba; b) srenja lahko naredi sodbo, če se kaki računi ne ujemljó; če je prepir za meje, za škodo na polji ali v gozdu itd. c) da ljudém pošilja pisma in oznanila sodnjega urada. Ako srenji dovoli sodba, sme prodajati posestva po radovoljnjej javnej dražbi; sme zarad eksekucije dajati ceniti premekljivo in nepremekljivo blago; tudi sme zarad eksekucije prodajati javnej dražbi, ako ne zahteva kdo tistih, ki imajo pri tem kaj govoriti, naj bi sodba te reči prevzela; č) ako sodba naroči, srenje smejo opravljati, kar je treba po smrti tega ali unega človeka; tudi smejo popisati imetek (inventar). Vnel se je razgovor, v katerem so se glasili gg.: baron Schloissnigg, Rudež in Kromer; podpirali so vladen načrt, in g. e. namestnik je rekel, da vlada želí, naj bi srenje bile osnovane tako, kakor so uradovi; posebne nasvete so priporočali gg.: Kapele, Mulley in Kromer. G. Kapele je svetoval, da bi se v §. 29. pristavilo k §) še e), naj bi v roki imele tožbe do 25 gl. srenje, ktere bi v ta posel morale izvoliti može in prvomestnika (obmann); 4) naj bi pobirale prave davke; 5) naj bi v roki imele zemljiške knjige; 6) naj bi smele dajati zasobna (privatna) pisma in prošnje; 7) naj bi smele dajati popotne liste, naj bi njim tudi podajali prošnje raznoščeki (hausierer), ako bi hoteli dobiti raznosne popotne liste. Nasveta g. Mulleya in g. Kromerja nista obveljala, ker je glasovanje potrdilo, kar je bila pred zbornico vlada položila. §. 30. govori: srenjski odbor ima samo sklepati, in čuvati, da se zgodi, kar se je sklenilo; izvrševalne oblasti nima. §. 30. pravi: odbor smé, 1) gospodariti z imetkom svoje srenje; 2) sme ukazovati, kako se ima ta imetek rabiti; 3) sme narejati preudarek vseh stroškov in dohodkov; tudi mora skrbeti, da se dobé novci (denarji), ako bi jih manjkalo; 4) mora narediti konci leta račun; 5) ima sploh vse zadeve, ktere ne spadajo pod navadno gospodarstvo. §. 32: odbor mora dati županu ljudi, kolikor jih potrebuje za svoja opravila; tudi sme voliti nove srenjske uradnike in služabnike; sme določiti, koliko jih bode, koliko bodo imeli plačila, in koliko pomoči, kadar bi več ne mogli služiti. §. 33: kar govorita §§. 31. in 32., ima tudi veljavo pri srenjskih napravah, če niso kake pogodbe kaj družega utrdile. §. 34. veli: odbor sme dalje: 1) voliti župana; 2) smé voliti častne občane; sme koga tujega vzeti v srenjsko zvezo; sme po mestih in trgih voliti častne meščane in tržane; 3) ako ima srenja kako patronstvo, ali ako ima pravico priporočati, kdo naj dobi to ali uno službo, ali če smé odsojevati, kdo naj dobi ta ali uni zalóg (štipendijo), zdaj vse to pride odboru v roke. §. 35.: odbor sme dajati zapovedi, da se ohrani red v srenji, kolikor niso te reči uže deželni uradi prevzeli; in kdor ne bi delal po teh zapovedih, tacemu odbor lahko žuga s kaznijo, da bode namreč moral plačati do 10 gl. globe, ali da bode zaprt do 48 ur (§. 58.) Odbor tudi mora dovoliti, kolikor je treba stroškov za take naprave, po kterih se skrbi za srenjski red. §. 36: odbor mora posebno skrbéti za uboge; če nima

srenja uže do zdaj zadosti pripomočkov, naj gleda on, da se dobi, česar je treba. §. 37: odbor voli izmed srenjčanov možé, da poravnajo kak prepír. Obsirnejše pa nam to reč pové še le nov državén zakon. §. 38.: odbor mora povedati, kaj se njemu zdí o kakej stvari, kadar koli bi ga vprašala politična okrajna gosposka, ali pa deželni odbor. §. 39.: ako bi se kdo pritožil, da ni župan prav naredil te ali une stvari, ki spada v prava srenjska opravila, mora odbor tožbo razsoditi. Kdaj imajo take tožbe iti pred politično okrajno gosposko, pripoveduje §. 96. Potem govori §. 40: odbor pazi na županova srenjska uradna opravila, in tudi gleda na to, kako župan gospodari pri vseh srenjskih napravah. Župan sme osnovati posebno komisijo, ako je treba čuti nad kakim početjem, kterega se je lotila srenja, ali če je treba povedati svoje misli pri važnih rečéh. K tacim komisijam lahko pokliče možé, ki niso v odboru. Odbor mora večkrat na leto pregledovati srenjsko blagajnico. §. 41: odbor se mora sniti kadar je treba; ali vsaj vsako četrletje enkrat mora imeti sejo. K sejam kliče odbornike župan; ko ne bi mogel on, pa njegov namestnik. Nobena seja, h katerej bi odbornikov ne sklical župan ali namestnik, ni po zakonu, in tudi ni veljavno, kar se v njej ukreúne. Župan mora odbornike v sejo sklicati, ako zahteva vsaj tretjina odbornikov, ali ako zahteva politična okrajna gosposka, ali pa deželni odbor, toda samo v tacih rečéh, ktere spadajo pod prava odborova opravila. Vse te paragrafe je potrdilo glasovanje. §. 42 pravi: odbor ne more nič skleniti, ako ni v seji pričujočih vsaj dve tretjini odbornikov. Če k seji, h kterej se je bilo povabilo, ne pride zadosti odbornikov, župan lahko naloži do 10 gld. globe vsacemu odborniku in zaméniku, kteri ne more povedati veljavnega vzroka, zakaj ga ni bilo; ti novei (denarji) gredó v srenjsko blagajnico. Volilni red pak razločnejše pové, koliko odbornikov mora biti pričujočih, kadar se voli župan. G. baron Schloissnigg in g. Dežman sta priporočala, naj bi se ta §. vzel, kakor ga je vlada položila pred zbornico; g. Brolih pak je hotel, naj se med 3. in 4. oddelek vladnega načrta vtaknejo besede: „ko bi se pa kaj tacega prigodilo, mora v sejo priti vsaj polovica vseh odbornikov in zaménikov (ali pa tretjina, ko bi deželni zbor ne hotel polovice potrditi), sicer bi ne imelo veljave, kar bi sklenili;“ g. Kromer pak je nasvetoval, naj se §. 42. preuredí tako-le: „odbor ne more nič skleniti, ako ni vsaj dve tretjini odbornikov pričujočih. Če jih v kako sejo toliko ne pride, naj župan skliče v novo sejo vse odbornike in zaménike, in žuga naj jim, da bodo morali plačati po 10 gld. globe, ako ne pridejo v sejo; 4. in 5. oddelek pa naj ostaneta, kakor je vlada svetovala. Toda obveljalo je, kar je priporočal odbor. Vsi drugi paragrafi od 43. do 61. so bili potrjeni brez malih prememb. Najvažnejše stvari, ki so v teh paragrafi, moramo ob kratkem povedati: župan, odbornik in zaménik mora iti iz seje, ako pride na vrsto kaka stvar, ki zadeva njega, njegovo ženo, njegov rod ali njegovo svaščino do tretjega kolena. Odborove seje so javne; toda ako svetuje župan ali trije odborniki, morajo poslušalci iti iz zbornice; to se pa nikoli ne sme ukazati, kadar so na vrsti srenjski računi ali predarek srenjskih stroškov in dohodkov. Ako bi se pa vtikali poslušalci v zborove pogovore, potem jih župan opominja, in če ne poslušajo, lahko yeli, da morajo iti iz seje. Zborovi pogovori morajo imeti zapisnik, kterega podpisuje župan, dva odbornika in peresnik. Vsak srenjčan ta zapisnik lahko bere, če hoče; tudi ga sme prepisati ob svojih stroških. Vsak srenjski odbor si lahko napravi opravilni red. Župan mora opravljati vsa dela, ktera ga zadevajo, in odborniki ga morajo podpirati. Županu so podruženi vsi srenjski služabniki. Celó tacim služabnikom,

ktere samo odbor najémlje, sme za nekaj časa vzeti v službo. Župan govori in potéza se za srenjske pravice z vsacim uradom ali človekom, kdor ni srenjčan. Pisma, ki se tičejo tacih zadév, mora podpisati on pa dva svétnika. Skrbéti mora župan, da se hrani red v srenji. Kadar so pa srenjske moči preslabé, kakor na pr. pri kugah itd., mora brž podati o-znanilo političnej okrajnej gosposki. Kdor se ne drži redú, župan ga lahko zapre do 48 ur, ali pa mu naloži do 10 gld. globe. — Prihodnja seje v petek, 20. dan t. m. Prisojeval se bude še dalje srenjski zakon.

Zakon o brambi kranjskega bučelstva.

— X — V ljubljanskem deželnem zboru je bil, kakor smo uže povedali, 14. dan t. m. na vrsti zakon, ki ima prav dober namen; odločen je bil namreč, da bi kranjskemu bučelstvu dajal brambo in varstvo. Toda ta zakon je bil tako nesrečno osnován, da bi nikakor ne bil podpora, ampak zavora bučelstvu. G. poslancu Dežmanu gotovo ni bilo treba nositi v boj toliko starodavnega, rujavega, prašnega orožja iz Egipta, iz Ahaje in Atike, iz Rima, in sam Bog vedi od kod, da bi ovrgel nasvet, ki je bil tak, da je moral pasti, če je le um pilnil vanj. Uže to priča, kako malo iz djan-skih izkušenj posneti so bili ti nasvetje, ker govoré o paševini (weidegeld). Živ krst na svetu ne more iskati paševine od bučél, ki prvič ne gledajo, kje so med njivami in travniki meje, za ktere se ne zmenijo celó tačas, ko se srditi možjé pri ogledu za mejnike hudo kregajo, in malo da ne lasajo; bučela vsega tega ne poslušá, temuč leti mimo prepíralcev in mimo sodnika s Petrové na Pavlovo njivo; drugič pa človek tudi nima tacega orodja, da bi ž njim brez bučelic srkal méd, ki bi moral iti ves po zlu, ako bi ga ne otéle te pridne živalice. Koliko dobička bi imela potem vas, dežela in država iz tega? Nič. Kar se plačuje od bučél v pašo prinesenih, to ni paševina, ampak daje se za prostor, na ktem leže uli; daje se zato, ker nekoliko je treba zmirom paziti na bučele, kajti pripetí se, da časi rojé v paší; ker se dalje morajo izpdrezovati, kadar médu nanesó do zadnje končnice itd. Reklo se je dalje, gospodár naj bi smel vzeti v svoj ulnják samo toliko panjév, kolikor goldinarjev plačuje pravega davka. Méd in pa njegova bir nima z davki nič opraviti. Kaka nepamet bi bila, davék zahtevati od méda v cvetji, kterega lahko najmanjše kapljice ne pride ljudém na dobiček, ako ondi ni bučél! Jaz bi le rad slišal tako modrega človeka, da bi mi pametno razložil, po katerem razmerji bi se tak davék mogel podpirati in postaviti! Bodi-si po mojih njivah in travnicih še toliko médu, če po naključji moja bučela do njega ne pride, nimam nič koristi, in od česar nimam koristi, ne morem biti siljen, da bi plačeval davék. Bučelstva so se sploh jako jako premalo naši kmetje lotili, in tako bi se lahko namerilo, da bi v kacem dobro medenem kraji védel glas bučelam samo en človek, in k le-temu bi jih tudi nosili in vozili tujci v pomladnjo ali jesensko pašo; toda mogoče bi bilo, da bi ta človek ne imel nič družega, nego hišico, vrtec, ulnják in pa kako rokodelstvo, od česar vsega bi morda komaj po 10. gld. na leto plačeval davka, in zato bi tudi samo deset panjév tujih bučél smel vzeti v pašo, ves drugi méd naj pa ostane čmerlom. Nekteri grajščaki dajó po 500—1000 gld. in še več davka, pa morda njihov poglaviten imetek niso njive in travniki temuč gozd. Ako bi tak grajščak hotel, ubrani lahko vsej okolici, da bi razum njega nihče panjú ne smel vzeti v pašo; ali vendar je tukaj méd po kmečkih njivah in travnicih, ne po grajskih. Méd je bučelen, pa ne deželen. Bučele, „nedolžne tatice“ imajo, in tudi morajo imeti največo svobodo.

Ko bi se hotele tej svobodi postaviti meje, sam ne vém, kje bi se morale pričeti, in kako postavljati. Nikakor se tudi ni bati, da bi zarad prevelike množice tujih bučel domačim primanjkovalo paše, ker vsak bučelár dobro pogleda polje, ali je dovolj prostorno ali ne, predno se ustavi z bučelami v pašo pripeljanimi, kajti gré za njegov dobiček. Na doberšnem prostoru v médonosnem letu hrane ostaja vsem, če jih je še toliko. Leta 1848 je bilo pri nas smrekovega medú, da je kapal na tla, koder so ga lizali otroci. Pomisliti je dalje tudi še to, da se v ugodnem vremenu in dobrem letu méd vedno sproti nareja dan na dan, noč na noč. Koliko živali bi tedaj moralo biti, da bi v jesenskej paši na bélih, razgrnenih poljanah vsaka ajdova glavica imela vsak dan na sebi gotovo bučelo! V slabej letini pa v največem polji primankuje bučelam živeža, če jih je tudi samo en panj. Ti ugovori so torej prazni. Svetovalo se je dalje, da bi se tuji panjévi morali postaviti vsaj četrt ure od domačih, ali če bi imeli priti na visok svet nad hiše, pa vsaj pol ure daleč. Vprašamo: kam? Ali je svet povsod ustvarjen tako, da bi se to moglo narediti? Ali je ulnjakov po zemlji, kolikor kdo hoče? In ko bi se uli stavili v red brez ulnjakov, ali se smejo pod milim nebom puščati brez váruha po noči? Še po dnevi ne povsod. Kaj ni več tatov med ljudmi? Ali morda bi moral zmirom kdo na rosnih tléh v hladnih jesenskih nočéh pri njih ležati? Nemo-goče! Kdor pa količkaj vé, kaj so bučele, menda bi vendar ne svetoval, da bi jim postavili psa za čuvaja, ker bi ga oklale do smrti. Kaže, da je ta nasvet narejen zarad navratnic ali roparic. Tej nadlogi se ne more čisto v okom priti, kjer koli je več bučel; a v dobrej paši ne kradejo, ker imajo na cvetji dovolj piče in dela. Vsak bučelár pa vé, da navratnice le malokdaj kradejo v svojem ulnjaku, temuč raje hodijo drugam, in utegnile bi se nameriti, da še dalje, nego četrt ure. Na ravnost pak se moramo ustaviti besedam g. Dežmana, ki pravi, da so navratnice izmišljena stvar. Naj vpraša najprostejšega ali pa najbolj izobraženega človeka, ki se pečá z bučelami, in slišal bode, kaj mu pové. Tudi vse bučelne knjige dan denes govore o navratnicah; toda gola resnica je, da imajo tudi tukaj še mnogo vraž kmetje, ki menijo, da se lahko bučele pošiljajo krást. — Svetovano je tudi bilo, naj bi se dajale v ajdovo pašo bučele 16. avgusta, in domú jemale zadnji čas 9. septembra. Prva polovica tega zakona je čisto nepotrebna, ker vsak bučelár dobro vé sam, da mu je kvara, če prepozno pripeljá svoje delavne družine k bogatim zalogam, in da tudi nima dobička, če prehitro pride, ker domá je morda še kak medonosen cvet, v tujem kraju pa nič. Kar se pa tiče druge polovice tega zakona, izkušén bučelár ne more drugače svetovati, nego: vzemi bučele domú precej, ko je minola paša, ker sicer bi na-nje utegnile udariti navratnice, vzlasti če jim je hrano vzela kaka nagla reč, kar se prav dostikrat pripetí, ali ne vselej prav na 9. dan septembra meseca. Kar se pa tiče hudobije, če kdo vpijani bučele, da bi huje letale — to se najraje godí na semnjéh — moramo reči, da tak človek je zares kazni vreden, ker lahko žival okuži s tacimi pijačami, da potlej dobí smrad (faulbrut), najnevarnejšo bučelno bolezen, kajti, ako se mu hitro ne pomaga, ne pride po zlu samo tak panj, ki je usmraten, ampak utegne se nameriti, da otruje tudi zdrave sosede. — Koliko veljave more imeti zadnji zakon: „ako bi namreč vstal prepír, kako naj se bučele postavijo, ali zarad kake druge bučelne zadevnosti, ima razsoditi srenjski odbor, ki se mora poprej pogovoriti s trijemi bučelarji, kterih ta prepír nič ne zadeva,“ umeje lahko vsak,

če le premisli, da imajo bučele tudi srenjski odbornici, ki bi potem bili sodniki sami svoje pravde.

Jako smo se veselili, ko smo po časopisih brali, da pride na vrsto v deželnem zboru zakon o varstvu in brambi kranjskega bučelstva, ker smo zares menili, da se bode gotovo svetovalo v denšnjih novčnih (denarnih) stiskah kaj tacega, kar bi po izgledu obrtnih Nemcev podpiralo, izboljšavalo in širilo bučelstvo, ki se jako zanemarja, sem ter tje celó opušča po kranjskej deželi, iz ktere je bila Marija Terezija našega najstarejšega bučelskega pisatelja poklicala učít na Dunaj; tega smo se nadjali, toda premotili smo se.

Dopisi.

(Konec.)

Iz Gradca 10. marca. — G. K. — Po Krekovem govoru se je oglasil krasni Jenkov zbor „naprej,“ ki je bil poslušalcem tako po godi, da so ga morali pevci ponoviti, kakor tudi „kovaško,“ ki je gotovo segla vsacemu v srce. Prav dobro, dasitudi nekoliko slabše od poprej imenovanih, glasili sti se pesmi „strunam“ in srbski zbor „rado ide Srbin u vojnike.“ Na klavir sta delala naš dobro znani g. dr. Ipavec in g. Vokoun, Čeh po rodu. Ipavčeva igra na klavirji ima nekaj tako milega pa vendar živega, da bi moral biti godbi hud sovražnik, kogar bi ne omečile njegove strune. To smo zopet čuli včeraj, ko je igral slovanskih pesem fantazije, prav umetno zložene po narodnih. Nikjer se ne zapazi okornost, naj se uže glasijo strune večernej sapici enako, ali naj bobné, podobne razdraženemu valovju. Kar pa najbolje dé človeku, in brez ktere lastnosti si ne moremo misliti umetnika, to je vnénji mir in gibčnost, ktere lastnosti se čudimo tudi pri dr. Ipavcu. Po pravici smemo ponosni biti na svojega rojaka, ki ga tudi uže Nemci znajo zarad njegovih skladéb, vzlasti pa zarad njegove zarés mične operete, ki ni dolgo kar smo jo slišali; prav zeló všeč je bila celó Nemcem. Tudi g. Vokoun je svoj posel dobro opravil, in dosti je celoti pridoval še s tem, da je vodil pevce, ki so se vrlo izkazali. Največ pa je k slovesnosti pripomogla Kletnerjeva gospodičina, pevka tukajšnje opere, ki nam je prekrasno pela tri češke, izmed kterih je najbolj ustregla zmirom nova pesem „kje dom je moj?“ Ne izpuščam se v tanjši présod njenega čutljivega, na vse strani odbornega pevanja; dovolj je, če rečem, da je svojim čarovnim glasom med vsemi najbolj povzdignila slovesnost. Njo in vse druge smo pozdravljali glasno kliče: „slava in živeli!“ Ko je minolo petje, sedli smo k prijaznemu pogovoru in k večerji, ter glasila se nam je husarska godba, ki nas je razveseljevala tudi slovanskimi glasovi. Do zadnjega je bilo vse živo, in videlo se je veselje na vsacem obrazu; reči smemo celó, da smo videli med slovesnostjo marsikoga od veselja do solz ganenega. Povišali so radost še telegrami, prišedši od praških dijakov, slavéih tisočletnico, od tržaških Slovanov in od ljubenskih (Leoben) rudarskih akademikov. Posebno je pa nas moralo veseliti, da se je bilo zbralo toliko lepega spola. Gotovo je bilo gospéj in gospodičin nad sto; skoraj bi djal, da jih še ljubljanska čitalnica pri veselicah morda toliko ne združi. Med gostmi smo zapazili cesarskega namestnika g. grofa Strasolda, dvornega svetovalca pl. Schlosserja, slovenskega rodoljuba in pisatelja g. dr. I. Muršca, več deželnih poslancev in med njimi tudi slovenskega branitelja g. Hermana. Prišli so bili rodoljubje iz Maribora in družih bližnjih krajev tisočletnico slaviti. Iz rodoljubega srca se jim zahvaljujemo za to čast. Tako smo do-

vršili slovesnost, ktere smo se zelo veselili, in ktera vsacemu med nami gotovo nepozabljena v sreću ostane.

Is Maribora 11. marca. —p.— Nek dopisnik iz Maribora v Zagreb „Narodnim Novinam“ poroča, da se je čital v cerkvi sv. Magdalene v mariborskem predmestju nemški pastirski list novega vladike (škofa), kar poprej ni bilo navada. Med vrsticami pak se bere, da je to ukazal, ali vsaj dovolil novi vladika. Ker se je v 20. „Napreji“ ponatisnil ta dopis, ki bi utegnil kri v nemati med štajerskimi Slovenci, zato sem preverjen, da se mojim vrsticam prostor v „Napreji“ ne bode kratil. — V cerkvi sv. Magdalene se je do zdaj slovenski opravljala božja služba, in slovenski se opravlja še zdaj. Da se je pa nemški pastirski list bral, tega ni milostljivi vladika bil nikakor kriv, ampak, rekel bi, naključje. Čestiti g. župnik, ki se tudi ne sramuje Slovence imenovati, bil se je v soboto jako prehladil, da ni potlej nedeljo jutro mogel pridigovati, ker ni imel glasú. Poprosil je torej č. g. kaplana, vrlega Slovence, naj bere nemški pastirski list samo zato, da bi mu dvakrat ne bilo treba pridigovati. Povprašaj me: zakaj pa ne slovenskega? Zató, ker se je bral uže poprejšnjo nedeljo. Vladika ni imel tedaj čisto nič opraviti pri tej stvari; pa tudi g. župnik se na ravnost grajati ne more, ker se je to samo za silo zgodilo, in ker se ne dá tajiti, da ima obilo čisto nemških župljanov. Nisem se čudil Nemcem, ki so bili zarad tega zagnali krič, tudi ne, da so to prigovarjali vladiki; kajti njihova navada je sploh Slovence dražiti, in razglašati, da je knez Nemeč, ali vsaj nasproten Slovincem, ker bi tako radi našemu narodu vzeli vero do njega; ali čudil sem se, da dopisnik „Narodnih Novin“ precej ni ugonil, zakaj vpijejo. Ta krič, da namreč vladika ne mara za Slovence, da je Nemce, ki hodi z Nemci po tistej poti, kaže, da je trdo véro dobil v dopisnikovem sreću, ker pravi: Slovenci so novega vladiko gledali s plašnim očesom. — Jaz tudi v Mariboru živim; ali takega nisem kaj dosti zapazil; to so bili samo nekteri, ki sodijo, predno je pred njimi reč, ktero mislijo pretresati. Največ teh pak je premotilo veselo nemško vpitje, ker novega vladike niso osobno poznali. Toda o novem knezu je uže v „Danico“ pisal nekdo, ki ga dobro zna, rekoč: „mož, kteremu smo se poleg družih lastnosti uže od nekđaj čudili posebno zarad pravičnosti, ne bode se znižal, da bi slepo orodje bil tiste stranke, ktere je tako razvidno črni pečat krivice na čelo vtisnen“. In resnico je pisal — facta loquuntur. Hvale je vredno vse, kar je do zdaj storil vladika. Sam od sebe je v konzistorjskej seji svetoval, naj se po vsej škofii slovesno praznuje tisočletnica sv. Cirila in Metoda; prosil bode celó, naj se ta praznik vpelje „pro foro“. Pravil mi je nek gospod, kako mu je vladika obetal, da slovenskemu razvitku nikakor ne bode nasproten, ampak da želi, naj se ljudstvo čedalje bolj zaveda. Ali nikdar ni bilo, pa nikdar ne bode tega, da bi vsi slovenski vladike bili slovenski pisatelji. Tudi mašniki labudske škofije morajo biti jako veseli, pa ne samo zadovoljni, ker milostljivi knez je v zadnje konzistorjalnej seji povedal na ravnost, da vsaka tožba na kacege mašnika brez podpisa naj se brez ozira položi med pisma (ad acta). Očitnih sovražnikov deset pa imam rajši, nego samo enega skritega.

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. Umril je 15. dan t. m. P. Kalist, provincijal frančiskanskega reda.

— 17. dan t. m. je umrl, 68 let star, g. Jožef Globočnik, nekdanji katehet ljubljanske gimnazije. Vsak izmed

njegovih učencev ga ima v blazem spominu. Bog mu daj večni mir in pokoj!

— Te dni podadé tiskarji, bukvozei in papirničarji našega mesta deželnemu zboru prošnjo, da bi se po sedaj v Ljubljani tiskale knjige za kranjske normalke, a ne na Dunaji. V tej prošnji je pisano, da uže 31 let hodijo z Dunaja knjige za te učilnice, dasitudi je bil 10. junija 1775 dan ukaz, ki ima še zdaj veljavo, naj bi namreč vsaka dežela svojim normalkam tiskala bukve. Tudi je povedano, da v teh 31 letih imajo tiskarji, bukvozei in papirnice 250.000 gld. gotove kvare.

— Ivan Nep. Šlakar je naročil, da se po njegovej smrti iz njegovega imetka dá kamniškej ubožnici 6 banknih délnic (akcij), da jej bodo istina (kapital), ljubljanskej ubožnici 1000 gld., ubozim v Gradišči (v ljubljanskem predmestju) 200 gld., ljubljanskej hiši malih otrok 200 gld., usmiljenim sestram v Ljubljani 500 gld., penzijskemu zakladu za vdove šolskih učiteljev obligacijo za 1000 gld.; med uboge učence ljubljanske normalke da se razdeli 1000 gld., enoliko tudi med uboge učenke pri nunah v Ljubljani; naj se na obresti dá istina 2000 gld., da bodo iz obresti zalógi (stipendije) dijakom njegove rodovine, ali ko bi ne bilo teh, dijakom iz Kamnika; nunska učilnica v Ljubljani je dobila obligacijo za 1510 gld., čigar obresti so namenjene šolskim darilom, 3000 gld. kamniškej srenji, da napravi dober pot iz mesta do pokopališča. Kar še ostane, iz tega naj se ustanovi ubožnica v župi (fari) sv. Martina v zgornjem Tuhinju.

Štajerska. Poslanec Herman je 14. dan t. m. deželnemu zboru podal nasvet, naj bi se primerno vpeljal slovenski jezik v pisalnice in učilnice. Deželni odbor je tedaj nasvetoval, naj zbornica deželnemu odboru naroči, da presodi tožbe in želje slovanskega naroda o tej zadevi; da popravi, kar je napečnega, in potem deželnemu zboru podá nasvete. Poslanec Herman pa ni bil s tem zadovoljen. Rekel je, „da po Štajerskem ni narodnih učilnic, ampak da so le nemško-slovenske po dolnjem Štajerskem, in da se po pisalnicah vseh pravdnikov (advokatov) in biležnikov (notarjev) le nemški uraduje; da trpi slovenski narod povsod krivice; da plačuje prevelike davke, in da ni deželnemu zboru neznano, kako imajo Slovenci 6 ali 7 poslancev premalo v zbornici. Narodu zavirati in jemati jezik, to je barbarstvo. Nekteri pravijo, da Slovenci hoté imeti nemški jezik. To je res, ali slovenski jezik se povsod izriva, da tedaj nikjer ne veljá; Slovincem so zmešali misli in oslabili svést. Ni hvale vredno, da se po takej zmoti narejene prošnje vedno pokladajo na mizo, rekoč, da narod želi nemškega jezika. Zakaj se pa v Gradcu slovenski ne učé taki otroci, ki uže znajo nemški? Zakaj pač ni zapovedano, da bi se moral slovenski jezik učiti v Gradcu, ki ni samo nemška stolnica, ampak tudi slovenska.“ Naposled je bral mnogo tožeb, ktere so mu poslali Slovenci, in svetoval je, naj štajerski deželni zbor pošlje državnej vladi prošnjo, da bi se državnemu zboru v presodek podal zakon, po kterem bi Štajerci dobili ravnopravnost v učilnici in pisalnici. Ali ta nasvet ni imel podpore, in zato ni obveljal.

Dunaj. Pišejo, da pojde Nj. veličanstvo med 4. in 5. aprila v Dalmacijo, in da se na Dunaj povrne 5. ali 6. maja. — Ustavili so 12. list časnika „Evangelischer Sonntagsbote“, ki je izhajal vsako nedeljo; in osnovali so na vrednika tožbo po §. 303. kazenskega zakona.

— Odgovornemu vredniku časnika „Presse“ g. Mitterju, ki je bil v Chielich-Zangovej pravdi obsojen 14 dni v ječo, dovoljeno je, naj plača 100 gld. v ubožno zakladnico, da mu ne bode treba v ječo.

Trojedina kraljevina. „Glasnosa“ pripoveduje, koliko je

